

2. Kinh SA-MÔN QUẢ (Sàmannaphala-sutta)

Như vậy, tôi nghe :

1. Một thời nọ Thế Tôn du hóa
Vương Xá Thành - Rá-Chá-Ga-Ha (1)
Vườn xoài của Chi-Va-Ka (2)
Tức Kô-Ma-Rá-Phách-Cha (3) đại thân
(Là Ngự Y ở gần Vương Thượng
Tôn kính Phật, quy ngưỡng Phật môn
Thiện Nam chánh tín bảo tòn
Nguyện được điều trị Thế Tôn khi cần)
Đại Chúng Tăng hầu gần đức Phật
Nghìn hai trăm năm chục Tỷ Kheo
Lục hòa , tứ nhiếp hành theo
Thanh tịnh giới bốn, sống nghèo độc cư
Lúc bấy giờ Vua A-Xà-Thế (4)
Con của vua Bim-Bí-Sa-Ra (5)
Và Vi-Đề-Hy (6) lệnh bà
Trị vì vương quốc, xứ Ma-Kiệt-Đà
Đức vua A-Cha-Ta-Sát-Tú (4)
Lễ bố-tát vâng tỵ ngày rằm
Ngồi trên lầu cao, trầm ngâm
Có rất nhiều vị Đại thân chung quanh

(1) : Ràjagaha : Thành Vương Xá , thủ phủ Nước Ma-Kiệt-Đà .

(2) &(3):Jivaka Komàrabhacca : Ngự Y của vua A-Xà-Thế.

(4) & (5) & (6) : Vua A-Xà-Thế (Ajàtasattu) con vua Bimbisara (Tần Bà Sa La hay Bình Sa Vương) và Hoàng hậu Videhi , trị vì Nước Magatha (Ma Kiệt Đà).

Vua đột nhiên chạnh lòng cảm hứng
Thốt lên rằng : “ Thật xứng đáng thay !
Thật khả ái , diễm lệ thay !
Đêm rằm mỹ diệu trăng đầy sáng trưng
Thật êm dịu ! Đáng mừng diễm tốt
Ánh sáng trắng của một đêm rằm
Trẫm có ý định trong tâm
Muốn đến chiêm bái , kiểng tằm Đạo Sư
Nhờ uy đức nghiêm-từ vị ấy
Được an tịnh, sẽ thấy tín tâm ”.

2. Nghe vậy, một vị đại thân
Tâu rằng : “Có một Đại Nhân sáng ngời
Là Giáo Trưởng tuyệt vời , Hội Chủ
Vị Sư Trưởng có đủ đức tài
Pu-Ra-Ná Kap-Sa-Pa (1)
Khai tổ Giáo phái danh gia tôn sùng
Bậc trưởng thượng, vô cùng thông thái
Mong Đại Vương chiêm bái vị này
Nêu được gặp , thật lành thay !
Đại Vương tịnh tín càng ngày càng thêm
Cả vương quốc ngày đêm lợi lạc
Và Hoàng gia tấn phát lộc tài ”.
Nghe vị đại thân trình bày
Vua vẫn yên lặng, như ngài chẳng nghe .
3. Đại thân khác vội khoe Sư Trưởng :
“ Tâu Đại Vương ! Giáo Trưởng tài ba
Mạc-Kha-Li Gô-Sa-La (2)

(1)& (2) : Pùrana Kassapa (Phú-la Ca-Điếp) và Makkhali Gosala (Mạt-già-lê Cù-xá-lợi) : hai trong Lục Sư ngoại đạo thời Phật .

Là vị Hội Chủ thật là cao minh
 Được quần chúng tôn sùng, ngưỡng mộ
 Vị Khai tổ Giáo phái nổi danh
 Nếu Đại Vương với lòng thành
 Đến để chiêm bái , ắt sanh phước lành ”.
 Nghe nói vậy, Vua Ma-Ga-Thá
 A-Xà-Thế an tọa như thường
 Làm thỉnh, lộ vẻ chán chường
 Không nói chi cả, như dường không nghe .

4. Vị quan khác vội khoe Giáo Chủ :
 “ Tâu Đại Vương ! Thật đủ phước duyên
 Nếu ngài tìm đến quan chiêm
 Vị Đại Sư Trưởng trang nghiêm từ hòa
 Hội Giáo Trưởng là A-Chi-Tá (1)
 Túc ngài Kê-Sa-Kám-Ba-Li (1)
 Khi gặp Sư Trưởng một khi
 Đại Vương sẽ được tức thì tín tâm ”.
 Nghe nói thế, trầm ngâm yên lặng
 A-Xà-Thế , vua chẳng nói gì .

5. Một đại thần khác tức thì
 Bước ngay ra trước đàn trì tâu Vua :
 “ Tâu Đại Vương ! Trong mùa trăng sáng
 Thật thỏa đáng, Ngài muốn cung chiêm
 Một vị Sư Trưởng đáng tìm
 Là Đại Giáo Trưởng uy nghiêm vô cùng
 Được quần chúng tôn sùng, ngưỡng bái
 Bậc Khai tổ Giáo phái từ hòa
 Dồi dào kinh nghiệm trải qua

(1) : Ajita Kesakambali (A-kỳ-đa Kỳ-xá-khâm-bà-la) :
 Vị khác trong Lục Sư ngoại đạo thời Phật tại thế .

Ngài Pa-Kú-Thá Kách-Cha-Da-Nà (1)
 Nếu Đại Vương thân qua chiêm bái
 Chắc sẽ được thanh thái tâm hồn
 Tịnh tín, hoan hỷ, kính tôn
 Hoàng gia sung thịnh, Tông môn đời đời ”.
 A-Xà-Thế nghe lời tâu đó
 Vẫn yên lặng, không tỏ ý gì .

6. Vị khác bước ra đàn trì :
 “ Tâu lệnh Thánh Thượng ! Chẳng chi tốt bằng
 Với thánh ý vẫn hằng mong mỏi
 Gặp Đạo Sư tài giỏi , quang huy
 Có vị Giáo Trưởng toàn tri
 San-Cha-Dá Bê-La-Thi-Pút-Tà (2)
 Là Hội Chủ danh gia thông thái
 Vị Khai tổ Giáo phái cao thâm
 Đây là Sư Trưởng đáng tầm
 Thánh Thượng nên kịp quang lâm nơi này
 Được yết kiến bậc thầy tài đức
 Thì Thánh Thượng quả thực uy danh
 Sẽ đạt tin tưởng tịnh thanh
 Hoàng gia cũng được phúc lành, duyên may”
 A-Xà-Thế , ngồi ngay yên lặng
 Vẫn làm thỉnh, vua chẳng nói gì .

7. Vị đại thần khác tức thì
 Tâu vua tiến cử một vị Đạo Sư :
 “ Tâu Đại Vương ! Tịnh cư cao cả

(1) & (2) : Pakudha Kaccâyana (Bà-phù-đa Ca-chiên-diên)
 và Sanjaya Belathiputta (Tán-nhã-di Tỳ-la-phê-phất) :
 Hai vị khác trong Lục Sư ngoại đạo thời Phật tại thế .

Ni-Ganh-Thá Na-Tá-Pút-Ta (1)
 Là bậc Hội Chủ danh gia
 Bậc Đại Giáo Trưởng thật là tối tôn
 Có danh vọng tông môn giáo phái
 Nhiều kinh nghiệm, thông thái, trang nghiêm
 Nếu Đại Vương đến cung chiêm
 Rất là lành tốt, phước tìm Đạo Sư”.
 Nghe nói vậy, trầm tư yên lặng
 A-Xà-Thế , vua chẳng nói gì .

8. Bảy giờ, ông Chi-Va-Ka
 Tức Kô-Ma-Rá-Phách-Cha vẫn ngồi
 Khi đức vua đang hỏi một mỗi
 Bởi các quan tranh nói quá nhiều .
 Cách xa vua chẳng bao nhiêu
 Ông vẫn yên lặng, không điều tâu ra
 Vua xức Ma-Ga-Tha bèn hỏi :
 - “ Tại sao khanh chẳng nói câu gì ?
 Cũng chẳng tiến cử điều chi
 Hỏi khanh có biết phạm vi xứ này
 Có Đạo Sư , bậc Thầy cao thượng
 Đáng tôn kính, quy ngưỡng, cúng dường
 Khanh hãy tiến cử triều đường
 Để trẫm tịnh tín, muôn phương được nhờ ”.
 Chi-Va-Ka bảy giờ mới nói :
 “ Tâu Đại Vương ! Trong cõi Tam thiên
 Thế gian duy có Cha Hiền
 Đại Giác, Ứng Cúng, phước duyên trời người

(1) : Nigantha Nàtaputta (Ni-kiên-tử) : một trong Lục Sư ngoại đạo thời Phật tại thế .

- Là nơi đáng đời đời quy ngưỡng
 Được tịnh tín, vô lượng phước môn
 Ngài chính là đấng Thế Tôn
 Chánh Đẳng Chánh Giác, tiếng đồn gần xa
 Minh Hạnh Túc hoặc là Thiện Thế
 Vô Thượng Sĩ , Điều Ngự Trượng Phu
 Thế Gian Giải , Thiên Nhân Sư
 Là bậc đại trí , đại từ , đại bi
 Hạ thần đã quy y Đại Giác
 Và hiện thời phúc lạc cho thần :
 Bậc thầy của cả Thiên Nhân
 Hiện đang trú ngụ nhà thần, tại nơi
 Vườn xoài rộng , sáu thời giáo hóa
 Vói Tăng đoàn cao cả trên đời
 Một ngàn hai trăm năm mươi
 Tỷ Kheo đại chúng trời người kính tin
 Vói trí tuệ quảng minh siêu việt
 Ngài có thể giải quyết nghi nan
 Giới đức thanh tịnh hoàn toàn
 Chỉ dạy tự giác, Tăng quang tịnh, hòa
 Ngài là Gô-ta-ma Đại Giác
 Hạnh Phật Đà lợi lạc quần sinh
 Nếu Đại Vương có lòng tin
 Thân hành đến gặp, ắt sinh phúc lành ”.
 9. Vừa nghe nói , duyên lành hội đủ
 A-Cha-Ta-Sát-Tú (1) cả mừng
 Lập tức truyền lệnh quần thần
 Kiệu voi cho thắng, Vua cần đi ngay

(1) : Ajàtasattu : A-Xà-Thế , vua nước Magadha (Ma-Kiệt-Đà).

Lên vương tượng hằng ngày vua ngự
 Năm trăm voi , mỹ nữ cung phi
 Khởi hành dưới bóng tinh kỳ
 Hàng ngàn ngọn đuốc uy nghi sáng ngời
 Thăng tiến đến vườn xoài đêm hạ
 Của ông Kô-Ma-Rá-Phách-Cha (1)

10. Khi đó, vua Ma-Ga-Tha (2)
 Uy nghi thẳng đến không xa vườn xoài
 Bổng sợ hãi , tóc ngài dựng ngược
 Lòng kinh hoàng, toát mướt mồ hôi
 Hỏi Chi-Va-Ka , bầy tôi :
 - “ Người định phản bội, gạt mũi ta chăng ?
 Định nạp ta cho đấng kẻ nghịch
 Là những kẻ thù địch của ta ?
 Người nói đại chúng hằng hà
 Đến cả ngàn vị , sao mà lặng trang
 Không một tiếng ho khan, đàng hắng
 Không tiếng ồn, vắng lặng như tờ ?”
 Chi-Va-Ka lúc bấy giờ
 Trấn an vua chớ có ngờ vực chi :
 - “ Thần không dám phản khi quân thượng
 Không nạp ngài để hưởng vinh hoa
 Ngài hãy thẳng tới phía xa
 Căn nhà tròn giữa là nhà hội chung
 Trong nhà đó, đèn dùng thấp chon
 Chỉ ít ngọn , đại chúng đang thien ”.
11. Khi ấy vua mới được yên

(1): *Jivaka Komàrabhacca* : vị Ngự Y của vua A-Xà-Thế cũng là vị Thiện Nam kính tín Tam Bảo .

(2) : *Ajatasattu* (A-Xà-Thế) vua nước Magadha (Ma-Kiệt-Đà).

- Cả đoàn thẳng tới hoa viên vườn xoài
 Đi cho đến chỗ voi đi được
 Rồi xuống kiệu, nhắm hướng nhà tròn
 Vua hỏi : “ Nơi nào Thế Tôn
 Đang ngự giữa Chúng Trung Tôn tịnh thien?
 Chi-Va-Ka , ông liền hướng dẫn :
 - “ Ngay cột chính là đấng Cha Lành
 Ngồi trước đại chúng tịnh thanh
 Trang nghiêm giới đức, pháp thân diệu kỳ ”
12. A-Xà-Thế liền đi gần lại
 Nhìn Đại chúng an tọa tịnh thien
 Trông như hồ nước lặng yên
 Vua bèn cảm hứng thốt lên ước nguyện :
 “ Mong Hoàng tử tinh chuyên trầm lặng
 Như tĩnh lặng Đại chúng tịnh, hòa
 Nguyện U-Đa-Di-Phách-Đa (1)
 Hoàng tử, tâm được như là Chúng Tăng !”
 - “ Này Đại Vương ! Ngài đang nghĩ đến
 Tâm của ngài thương mến nặng tình ?”
 - “ Bạch Thế Tôn ! Thật anh minh
 Con đang nghĩ đến con mình thân thương
 Con ước nguyện thường thường Hoàng tử
 Được trầm lặng, tĩnh lự như Tăng
 Con thương Hoàng tử ai bằng
 Nên nguyện con được như hằng ước mong ”.
13. A-Xà-Thế nói xong , nghiêm cẩn
 Đánh lễ Phật , xá tận Chư Tăng
 Rồi vua ngồi xuống một bên

(1) : *Udayibhaddha* (Ưu-đà-di-bạt-đà) : con vua A-Xà-Thế.

- Hỏi Phật những việc dưới trên chưa tường
- “ Bạch Đại Đức Thế Tôn ! thương tưởng
Cho con hỏi một hướng hoài nghi ”
  - “ Này Đại Vương ! Có việc gì
Đại Vương cứ hỏi , chẳng chi ngại ngần ”
14. - “ Bạch Thế Tôn ! Trong tầng xã hội
Các chức nghiệp mỗi mỗi khác , như :
Điều tượng sư , Điều mã sư
Nguyên soái , Chiến sĩ , Quân sư , anh hùng
Xa thuật sư và cùng Thám tử
Quân kỳ binh , quân thứ sĩ quan
Giáp binh , nô lệ xuất thân
Thợ hớt tóc , hỏa đầu quân , làm nhà
Người hầu tắm hoặc là thợ giặt
Thợ đồ gốm , thợ dệt , thợ may
Người đan thúng rổ , thợ cày
Hoặc nhà in ấn hoặc thầy chiêm tinh
Các nghề nghiệp dù tinh hay vụng
Có kết quả cho chúng hưởng ngay
Lợi nhuận đem đến hằng ngày
Tự thân an lạc , phúc ngay gia đình
Họ nuôi sống tự mình, thân quyến
Nuôi mẹ cha , nuôi đến vợ con
Bạn bè giúp khi héo mòn
Cúng dường, bố thí, phước còn đời sau
Khi mạng chung, thân này chấm dứt
Nhờ phước đức, họ được sinh Thiên
Thọ hưởng phước báo được liền
Kết quả thiết thực, hiện tiền thấy ngay .

- Còn thiết thực , xin Ngài diễn tả
Hạnh Sa-môn kết quả thế nào ?”
15. - “ Này Đại Vương ! Ở những đâu
Đại Vương nhớ lại , với câu hỏi này
Ngài đã hỏi các thầy Phạm Chí
Các Sa-môn ; họ chỉ ra sao ?
Nếu thấy không trở ngại nào
Đại Vương ! xin hãy đối trao chuyện này ”.
- “ Bạch Đại Đức Thế Tôn ! Không ngại
Đối với Ngài , bậc đại từ bi
Xin thuật lại con nhớ ghi
Những lần đến hỏi các vị Đạo Sư :
16. Một thời đến thảo luận Giáo Trưởng
Đề thăm hỏi , chúc tụng ôn hòa
Pu-Ra-Na Káp-Sa-Pa (1)
Là Đại Giáo Trưởng rất là nổi danh
Khi được hỏi ngọn ngành của hạnh
Bậc Sa-môn chân chánh ra sao ?
Sẽ được kết quả thế nào ?
Y như lời đã hỏi vào Thế Tôn
17. Bạch Đại Giác ! Khi con cất hỏi
Pu-Ra-Na bèn nói một tràng :
- “ Này Đại Vương ! Người tự làm
Hay khiến người khác thay làm cho ta
Hoặc chém giết hay là bảo giết
Tự thiêu đốt hay khiến người thiêu
Tự gây phiền muộn càng nhiều

(1) : *Purana Kassapa (Phú-la Ca-Điếp) một trong Lục Sư
ngoại đạo thời Phật .*

Hay khiến người khác làm điều phiền tâm
 Gây áo não , khiến làm áo não
 Gây sợ hãi hay bảo người gây
 Sát sinh , lấy của không ngay
 Phá nhà, cướp bóc, tư thông vợ người
 Hoặc nói láo , chưởi người , đâm thọc
 Mọi hành động ngang dọc hiểm nguy
 Cũng chẳng có tội ác chi
 Làm mọi tội lỗi chẳng gì khắc khe
 Tỷ như lấy bánh xe sắc bén
 Giết hại người, đâm chém chúng sanh
 Cõi đất đồng thịt hình thành
 Cũng chẳng tội lỗi phát sanh cho mình.
 Nếu có người hành trình hạn cuộc
 Trên bờ Nam xuyên suốt sông Hằng
 Vừa đi vừa giết chúng sanh
 Tàn sát, nã hại tung hoành góm thay !
 Thì người này cũng không vì thế
 Có tội ác cụ thể lớn lao
 Dù tự giết hại biết bao
 Hay bảo người giết, cũng nào tội chi
 Như có người đang đi bờ Bắc
 Đi xuyên suốt trước mặt sông Hằng
 Vừa đi , vừa với lòng thành
 Bồ thí, tế lễ, làm lành khắp nơi
 Lại khuyên người đồng thời làm phước
 Cũng chẳng được mảy phước báo gì ”.
 - Bạch Thế Tôn ! Như vậy thì
 Khi hỏi về mít , trả lời xoài đây
 Hỏi về xoài , nói đây là mít

Pu-Ra-Na mù tịt kiến văn
 Hỏi kết quả hạnh Sa-môn
 Dùng thuyết VÔ NGHIỆP đáp đôn như trên
 Con tự nghĩ : dưới trên khắp cõi
 Bạc Sư trưởng mong mỗi, ngợi ca
 Làm sao Vua và hoàng gia
 Làm những vị ấy tỏ ra phiền lòng
 Không cật nạn cũng không tán thán
 Không thốt lời bất mãn, khen chê
 Dù không mãn nguyện mọi bề
 Đứng dậy , con bỏ ra về hoàng cung .

19. Bạch Đại Đức Thế Tôn cao cả
 Có một thời , con đã thăm qua
 Mạc-Kha-Lị Gô-Sa-La (1)
 Vị Đại Giáo Trưởng như là truyền ngôn
 Khi con đến hội môn giáo chúng
 Con chúc tụng thân hữu, xưng tên
 Xong rồi ngồi xuống một bên
 Nêu lên câu hỏi gây nên nghi ngờ
 Đúng y câu đã nhờ Đại Giác
 Giải thích cho hạnh các Sa-môn
 “ Trong một xã hội sinh tồn
 Tất cả chức nghiệp vẫn còn lợi an
 Điều thiết thực là mang kết quả
 Có lợi nhuận đền trả sức mình
 Còn Sa-môn hạnh thực tình
 Điều nào thiết thực, kết tinh lợi gì ? ”.

(1): Makkhali Gosala (Mạt-già-lê Cù-xá-lợi): một trong Lục Sư ngoại đạo thời Phật .

20. Khi được hỏi , tức thì Giáo trưởng
 Trả lời ngay, không vương vấp gì :
 - “ Này Đại Vương ! Chẳng Nhân chi
 Cũng chẳng phải có Duyên gì cho ta
 Loài hữu tình cho là ô nhiễm
 Không nhân, duyên ; tiệt tiến nhiễm ô
 Không nhân, duyên ; chẳng nhiễm ô
 Hữu tình thanh tịnh, chẳng nhờ duyên, nhân
 Không tự tác, không cần tha tác
 Không nhân tác, không lực, không chuyên
 Không có tinh tấn , lực riêng
 Tất cả sinh vật mọi miền đều không
 Không tự tại cũng không cố gắng
 Bị dẫn dắt , định mệnh an phân
 Hưởng thọ khổ , lạc , thác sanh
 Y theo sáu loại sẵn dành để sang
 Một triệu bốn trăm ngàn chủng loại
 Sáu ngàn thêm, rồi lại sáu trăm
 Có năm trăm loại Nghiệp thâm
 Và có năm nghiệp thăng trầm năm căn
 Có ba nghiệp về Thân , khẩu , ý
 Loại toàn nghiệp chỉ có Khẩu , thân
 Loại bán nghiệp chỉ Ý căn
 Sáu mươi hai đạo, tám nhân địa , cùng
 Sáu mươi hai, tính chung, trung kiếp
 Sáu giai cấp , tính tiếp nghiệp sanh
 Đã có bốn ngàn chín trăm
 Và cũng số đó , du hành khách thương
 Cùng số đó , thường thường chỗ ở
 Loài Na-ga , rồng ở biển sông

- Ba nghìn địa ngục cảnh đồng
 Băm sáu trần giới , mệnh mông các loài :
 Bảy tướng thai , bảy loài vô tướng
 Bảy tiết thai cùng bảy loài trời
 Bảy loài quỷ , bảy loài người
 Bảy hồ nước rộng, bảy từng vực sâu
 Có tám trăm bốn mươi vạn kiếp
 Thời gian ấy, khổ nghiệp tận trừ
 Cho cả kẻ hèn , người ngu
 Sau khi lưu chuyển luân hồi khổ đau
 Không lời nguyện, nhờ vào giới hạnh
 Sẽ chín muồi nghiệp tánh chưa thuần
 Bởi những nhân thọ tập huân
 Khó đo khổ, lạc khi dùng vật đo
 Không giảm tăng, luân hồi dùng lại
 Kẻ trí ngu trừ bại khổ đau ”.
21. Bạch Thế Tôn ! Kể trước sau
 Ông Gô-Sa-Lá lún sâu quá rồi
 Nêu lên thuyết LUÂN HỒI TỊNH HÓA
 Như hỏi xoài thì tả mít ngay
 Hỏi mít liền bảo xoài đây
 Con liền tự nghĩ : Xứ này, Sa-môn
 Bà-la-môn, các ngài sư trưởng
 Con không thể để vương lụy phiền .
 Vì vậy , dù lòng chẳng yên
 Con vẫn im lặng, giữ riêng ý mình
 Không cật nạn, không tình tán thán
 Không bắt mẫn, chẳng bác bỏ chi
 Con đã đứng dậy ra đi
 Dầu không mẫn nguyện những gì được nghe.

22. Bạch Đại Đức Thế Tôn ! Vừa trải
 Sau giấc hòe , nghĩ mãi trong tâm
 Tịnh cư Giáo Trưởng phải thăm
 A-Chi-Tá Kê-Sa-Kàm-Ba-Li (1)
 Khi con đến, tức thì chúc tụng
 Lời thân mến, hữu dụng xã giao
 Sau những lời nói đón chào
 Ngồi xuống một chỗ, hướng vào Đạo sư
 Điềm thắc mắc từ từ con hỏi
 Nhân mạnh vào cốt lõi vấn đề
 Nội dung kết quả các nghề
 Y như đã hỏi, nhằm về Sa-môn
- “ Thưa Giáo Trưởng ! Bảo tồn mạng sống
 Các chức nghiệp lao động, trí nghề
 Đều có kết quả mang về
 Lợi nhuận nuôi sống, mọi bề cho ta
 Còn thiết thực về Sa-môn hạnh
 Có kết quả hiện cảnh hay không ?”
- Khi nghe câu hỏi vừa xong
 Ông A-Chi-Tá đã mong trả lời
- “ Này Đại Vương ! Cõi đời đoạn diệt
 Không bỏ thí, chẳng thiết hy sinh
 Không tế tự vì không sinh
 Không quả dị thực, nghiệp lành, ác : không
 Không cha mẹ , hóa sanh không có
 Không Phạm Chí, chẳng có Sa-môn
 Chánh hướng, chánh hạnh bảo tồn
 Tự mình chứng ngộ Pháp môn, lưu truyền

(1): Ajita Kesakambali (A-kỳ-đa Kỳ-xá-khâm-bà-la) :
 một trong Lục Sư ngoại đạo thời Phật .

- Do bốn đại hợp duyên thành tựu
 Khi mạng chung vĩnh cửu phải lia
 Đất, nước, gió, lửa phân chia
 Các căn thì lại nhập vào hư không
 Khi đã chết, nào mong ái ngại
 Hỏa táng rồi, còn lại nắm xương
 Chỉ người ngu mới tán dương
 Về sự bỏ thí, cúng dường, ích chi !
 Lời nói chúng thế thì trống rỗng
 Khi chấp rằng sự sống triền miên
 Kẻ ngu cũng như người hiền
 Chúng sẽ đoạn diệt, mất liền, tiêu tan ”.
24. Bạch Thế Tôn ! Hoàn toàn trái ngược
 Khi con hỏi thì được trả lời
 Với thuyết ĐOẠN DIỆT khơi khơi
 Chẳng hề dính dáng đến lời hỏi đâu
 Khi hỏi xoài chỉ vào trái mít
 Khi hỏi mít thì chỉ trái xoài
 Con tự nghĩ : Phải xét soi
 Thần dân bách tính trong ngoài kính tôn
 Các Phạm Chí, Sa-môn sư trưởng
 Nên con phải tránh vương phiền lòng
 Các Sa-môn, Bà-la-môn
 Đó là phương tiện bảo tồn lòng dân .
- Nghĩ như vậy, chẳng cần bác bỏ
 Không cất nạn, không có tán dương
 Không mãn nguyện, vẫn bình thường
 Đứng dậy ra khỏi hội đường , về cung .
25. Bạch Đại Đức Thế Tôn ! Vị khác

Pa-Ku-Thá Kách-Chá-Da-Na (1)

Đến gặp Giáo Trưởng tại nhà

Khi gặp, con chúc ôn hòa xã giao

Sau những lời đón chào Giáo trưởng

Con ngồi xuống, mặt hướng về ông

- “Thưa Giáo Trưởng ! Rất trông mong

Ngài sẽ giải đáp, nếu không ngại ngần :

Các chức nghiệp dù nhàn hay cực

Đều đem lại lợi tức cho ta

Nuôi sống thân quyến , cả nhà

Bản thân họ cũng thặng hoa đời này

Điểm thiết thực : Có ngay kết quả

Họ hưởng thụ và thỏa mãn liền

Còn Sa-môn hạnh hiện tiền

Có được kết quả như nguyên hay không ?”

26. Nghe con hỏi thì ông liền đáp :

- “Này Đại Vương ! Xin hãy nghe qua

Có Bảy thân không làm ra

Và cũng không bị làm ra, chẳng đồng

Không sáng tạo cũng không sinh sản

Như trụ đá đứng thẳng, đầu non

Bất động, chuyển biến không còn

Với nhau chúng cũng không còn xâm lã

Không ảnh hưởng tới tầng lạc, khổ

Cả khổ lạc , không chỗ nương nhau

Vậy bảy thân ấy thế nào ?

Địa, phong, thủy, hỏa, khổ và lạc thân

(1) : Pakudha Kaccàyana (Bà-phù- đà Ca-chiên-diên) :

Một trong Lục Sư ngoại đạo thời Phật .

Cùng thứ bảy : Mạng thân , chung lại

Cả bảy thân thường tại thường hằng

Như đỉnh núi , không xâm lã

Hoặc như trụ đá thẳng băng giữa trời

Người giết hại vậy thời không có

Bị giết hại, cái đó cũng không

Không nghe, không nói , dị đồng

Cũng không người biết , khiến cùng biết chung

Khi một ai tàn hung bên cạnh

Dùng kiếm sắc vung mạnh chém đầu

Thì cũng chẳng ai chết đâu

Chẳng ai tước đoạt mạng nào của nhau

Lưỡi kiếm chỉ rơi vào ở giữa

Bảy thân ấy , như tựa khoảng không”.

27. Kính bạch Đại Đức Thế Tôn !

Khi hỏi về quả Sa-môn thế nào

Pa-Ku-Tha tào lao nói khác

Với quan điểm cũng khác , lạc loài

Khi được hỏi về trái xoài

Trả lời là mít , mít xoài lộn tung .

Con tự nghĩ : Đáng mừng trong nước

Thần dân con mong được kính tôn

Bà-la-môn cùng Sa-môn

Họ nghĩ giới đức, phước tồn hà sa

Làm sao ta phiền hà các vị

Sa-môn cùng Phạm chí trong vùng

Nên không cật nạn lung tung

Cũng không tán thán, dù không hài lòng

Không công nhận cũng không bác bỏ

- Con đứng dậy ra ngõ , về cung .
28. Kính bạch Đại Đức Thế Tôn !
 Một thời , con đến Hội môn vị này
 Ni-Ganh-Thá Na-Ta-Pút-Tá (1)
 Khi đến nơi, vồn vã đón chào
 Nói lời chúc tụng xã giao
 Sau đó ngồi xuống, bắt đầu hỏi han :
- “ Thưa Giáo Trưởng ! Các hàng dân chúng
 Các chức nghiệp, công dụng thấy ngay
 Dem lại lợi lạc đủ đây
 Gia đình nuôi sống, sum vầy vợ con
 Hạnh Sa-môn chi còn thiết thực
 Về kết quả của bực Sa-môn ?”
29. Kính bạch Đại Đức Thế Tôn !
 Khi nghe con hỏi Sa-môn quả này
 Ni-Ganh-Thá trình bày một mạch :
- “ Này Đại Vương ! Trong sạch giới điều
 Bốn loại Cấm Giới ngặt nghèo
 Một Ni-Kiên-Tử tuân theo suốt đời :
 * Sống gìn giữ mọi thời với Nước
 * Mọi Ác pháp phải được giữ gìn
 * Tẩy sạch ác pháp trong mình
 * Sống với ý chí giữ gìn ác sinh .
- Này Đại Vương ! Tự mình chế ngự
 Bốn cấm giới thứ tự như trên
 Một Ni-kiên-tử vững bền
 Sẽ có danh hiệu là tên gọi gì ?

(1) : : Nigantha Nàtaputta (Ni-kiên-tử) : Một trong Lục Sư
 ngoại đạo thời Phật tại thế .

- Ga-Tát-Tô (1) : “Đã đi đến đích ”
 Da-Tát-Tô (2) : “Điều phục tự tâm ”
 Thi-Tát-Tô (3) : “ An trú tâm ”
 Cả ba tên gọi chẳng lằm vào đâu ”.
30. Bạch Thế Tôn ! Muốn mau được biết
 Về kết quả chân thiết Sa-môn
 Giáo trưởng lại nói lòng vòng
 Bốn sự chế ngự ở trong Cấm điều .
- Con tự nghĩ : Mục tiêu trị quốc
 Thuận lòng dân, kết cuộc vững bền
 Nên suy cho kỹ , không nên
 Phiền lòng Phạm-chí , Sa-môn nước mình
 Vì dân chúng tận tình kính ngưỡng
 Các vị mà họ tưởng siêu nhân
- Dù không mãn nguyện điều cần
 Con không công nhận, chẳng cần tán dương
 Không cật nạn, chẳng lời bất mãn
 Con rời khỏi nơi giảng , về cung .
31. Kính bạch Đại Đức Thế Tôn !
 Con từng đã đến Hội môn một vị
 Là Hội Chủ, đương vi Giáo Trưởng
 Đại Giáo trưởng giáo hội uy nghi
 Khai tổ Giáo phái danh tri
 San-Cha-Dá Bê-Lát-Thi-Pút-Tà (1)
 Khi con đến, xã giao chào đón
 Và thăm hỏi mọi chốn an hòa
 Sau lời chúc tụng đã qua
 Con liền ngồi xuống trên tòa một bên

(1) : Gatatto . (2) : Yatatto . (3) : Thitatto .

Đặt câu hỏi như trên đã hỏi :

- “ Thưa Giáo Trưởng ! Với mọi người dân
 Các loại chức nghiệp họ cần
 Sẽ được kết quả tự thân thu về
 Nuôi sống cả mọi bề thân quyến
 Được phúc lạc, mọi chuyện lợi thay
 Thưa Giáo trưởng ! Xin hỏi ngay
 Sa-môn kết quả , điều này ra sao ?”

32. Bạch Đại Đức Thế Tôn ! Không tưởng
 Vị Giáo trưởng đã nói một hơi
 Toàn là những chuyện xa khơi
 Dùng NGUY BIỆN LUẬN trả lời lung tung :
- “ Nay Đại Vương ! Nói chung đại loại
 * Thế giới khác , nếu hỏi có, không
 Tôi nói có hoặc nói không
 Nhưng tôi không nói không này, không kia...
 * Loài hữu tình kia không sinh hóa
 Hữu tình khác thì đã hóa sinh ...
 * Kết quả dị thực Ác , lành
 Không có kết quả Thiện lành, Ác tai ...
 * Sau khi chết, Như Lai tồn tại
 Hoặc không có tồn tại về sau ...”
 Cứ thế ông nói đầu đầu
 Dài dòng nguy biện, chẳng đầu đuôi chi .

33. Rốt cuộc chẳng có gì kết quả
 Về câu hỏi con đã nêu ra
 Với suốt thời gian trôi qua

(1) : Sanjaya Belathiputta (Tán-nhã-di Tỳ-la-phê-phát) :
 Một trong Lục Sư ngoại đạo thời Phật tại thế .

Dùng toàn nguy biện, ông ta nói hoài
 Tỉ như hỏi trái xoài nói mít
 Còn hỏi mít lại nói trái xoài
 Con tự nghĩ : ‘Chớ phiền hà
 Các vị Giáo sĩ trong ngoài xứ ta ’.
 Không thốt ra những lời bất mãn
 Không tán thán, cật nạn cũng không
 Không bác bỏ, không tán đồng
 Con đã đứng dậy, tay không ra về .

Bạch Đại Đức Thế Tôn ! Sự thể
 Con đã từng đến lễ Lục Sư
 Ước mong đạt ý nguyện từ
 Câu đáp minh triết Đạo Sư trả lời
 Nhưng nay thời vô cùng thất vọng
 Vì Lục sư chẳng đáng trọng vì
 Nếu có hỏi đến điều chi
 Họ đều mù tịt , trí tri chẳng tường
 Cũng ví như vào vườn cây trái
 Hỏi về mít họ nói là xoài
 Hỏi xoài họ nói mít đây
 Luận điệu mâu thuẫn, chứa đầy nguy ngôn
 Người cả tin , kính tôn cung dưỡng
 Nên Lục sư Giáo trưởng sinh tồn .

34. Kính bạch Đại Đức Thế Tôn !
 Con xin hỏi lại Thế Tôn câu này
 Đúng y như con nay đã hỏi
 Các Giáo trưởng ngoại đạo Lục sư
 Ngưỡng mong đức cả Đại Từ
 Xóa tan thắc mắc, giải trừ nghi nan :
 - Bạch Thế Tôn ! hàng hàng xã hội

Các chức nghiệp mỗi mỗi khác, như :
 Điều tượng sư , Điều mã sư
 Nguyên soái, Chiến sĩ, Quân sư, anh hùng
 Xa thuật sư và cùng Thám tử
 Quân kỳ binh , quân thứ sĩ quan
 Giáp binh , nô lệ xuất thân
 Thợ hớt tóc , hỏa đầu quân , làm nhà
 Người hầu tắm hoặc là thợ giặt
 Thợ đồ gốm , thợ dệt , thợ may
 Người đan thúng rỏ , thợ cày
 Hoặc nhà in ấn hoặc thầy chiêm tinh . . .

Các nghề nghiệp dù tinh hay vụng
 Có kết quả cho chúng hưởng ngay
 Lợi nhuận đem đến hằng ngày
 Tự thân an lạc , phúc ngay gia đình
 Họ nuôi sống tự mình, thân quyến
 Nuôi mẹ cha , nuôi đến vợ con
 Bạn bè giúp khi héo mòn
 Cúng dường, bố thí, phước còn đời sau
 Khi mạng chung, thân này chấm dứt
 Nhờ phước đức, họ được sinh Thiên
 Thợ hưởng phước báo được liền
 Kết quả thiết thực, hiện tiền thấy ngay .
 Còn thiết thực , xin Ngài diễn tả
 Hạnh Sa-môn kết quả thế nào ?”

35. Nay Đại Vương ! Ngài nghĩ sao
 Nếu một Nô Bộc đang hầu trong cung
 Luôn sớm khuya phục tùng trung tín
 Thi hành đúng mệnh lệnh chủ nhân
 Lời nói kính ái , khâm tuân

Theo dõi cử chỉ , chủ cần việc chi
 Đến một hôm, nhân khi nhàn rỗi
 Người nô bộc nghĩ ngợi về mình :
 “ Kỳ diệu thay ! Công đức lành
 Quả vị tương ứng thác sanh dị thường
 A-Xà-Thế Đại Vương xuất chúng
 Ngài là người, tôi cũng là người
 Nhưng sao Vua sống vui tươi
 Cuộc sống vương giả khác người bình dân
 Luôn tận hưởng vô ngần dục lạc
 Tôi nghĩ là chẳng khác Thiên thần

Còn tôi , nghĩ lại tủi thân
 Sống đời nô bộc thanh bần , cực thay !
 Làm vất vả suốt ngày chí tối
 Lo nơm nớp làm lỗi , bị rầy
 Tại sao ta không đổi thay
 Xuất gia tu đạo, làm thầy Sa-môn
 Cạo râu tóc , tâm hồn thư thái
 Khoác ca-sa , tự tại an nhiên ”.

Nghĩ vậy , đã thực hiện liền
 Xuất gia từ bỏ, lụy phiền tránh xa
 Sau khi đã xuất gia như vậy
 Sống chế ngự , vị ấy tinh cần
 Nhu cầu tối thiểu uống ăn
 Ba y một bát , lục căn tịnh lành .
 Nếu có một cận thân tâu lại
 Tả chi tiết hiện tại người này :

Y là nô bộc của Ngài
 Nhưng nay thành một người đầy uy nghi

Một Sa-môn nghiêm trì giới luật
 Tâm thanh thản chẳng chút bợn nhơ .

Nếu Đại Vương lúc bấy giờ
 Truyền lệnh bắt lại để chờ lệnh ta
 Hãy tiếp tục vẫn là nô lệ
 Để phục vụ bất kể lúc nào

Đại Vương ! Ngài nghĩ ra sao ?
 Ngài có thực hiện gặt gao việc này ?”

36. - “ Bạch Thế Tôn ! Điều đây quá tệ
 Con không thể đối xử như vậy
 Đối với vị Sa-môn đây
 Dù từ nô bộc nơi này xuất thân
 Nay giới hạnh, nghiêm thân thanh tịnh
 Bạc đáng để kết tín thiện duyên
 Ruộng phước của cả Nhân Thiên
 Con phải kính lễ, luân phiên cúng dường
 Các vật thực, chần giương, sàng tọa
 Đủ thuốc men với cả Tăng-y
 Ra lệnh bảo vệ hộ trì
 Đúng theo luật pháp đã qui định vào ”.

- “ Nay Đại Vương ! Nghĩ sao điều đó ?
 Một nô bộc chẳng có quyền nào
 Nay lại trở nên thanh cao
 Nếu quả như vậy, không sao nghĩ bàn
 Đây thiết thực rõ ràng kết quả
 Hạnh Sa-môn diễn tả , phải không ? ”

37. - “ Bạch Thế Tôn ! Con tán đồng
 Đây Sa-Môn Quả chính trong ý này ”
 - “ Nay Đại Vương ! Việc này thứ nhất
 Thêm thứ nhì , thể tất yêu cầu :

Nếu có Nông Phu đến hầu
 Để nạp thuế má làm giàu quý vua
 Chịu lao động sớm trưa cực khổ
 Nạp vào trong công khổ thật nhiều
 Một hôm tự nghĩ một điều :

“ Đức Vua sao lại được nhiều quyền uy
 Sống vương giả , uy nghi , giàu có
 Lại hưởng thọ dục lạc , vui tươi
 Vua là người , ta cũng người
 Sao ta cực nhọc , chẳng lười một giây
 Chắc là vua có đầy công đức
 Ta thiếu phước nên cực đây mà !

Thế thì ta hãy xuất gia
 Cạo bỏ râu tóc , ca-sa khoác vào
 Biệt gia đình , dôi trau giới đức
 Hành tích cực , chế ngự thân tâm
 Nhu cầu tối thiểu uống ăn
 Tam y nhất bát , lục căn tịnh lạnh ”.

Nếu có một cận thần tâu lại
 Tả chi tiết hiện tại người này
 Y là nông phu của Ngài
 Nhưng nay thành một người đầy uy nghi
 Một Sa-môn nghiêm trì giới luật
 Tâm thanh thản chẳng chút bợn nhơ .

Nếu Đại Vương lúc bấy giờ
 Truyền lệnh bắt lại để chờ lệnh ta
 Hãy tiếp tục nông gia lao khổ
 Để nạp vào công khổ dôi dào
 Đại Vương ! Ngài nghĩ ra sao ?
 Ngài có thực hiện gặt gao việc này ?”

38. - “ Bạch Thế Tôn ! Điều đây quá tệ
 Con không thể đối xử như vậy
 Đối với vị Sa-môn đây
 Dù từ nông nghiệp nơi này xuất thân
 Nay giới hạnh, nghiêm thân thanh tịnh
 Bậc đáng để kết tin thiện duyên
 Ruộng phước của cả Nhân Thiên
 Con phải kính lễ, luân phiên cúng dường
 Các vật thực, chăn giường, sàng tọa
 Đủ thuốc men với cả Tăng-y
 Ra lệnh bảo vệ hộ trì
 Đúng theo luật pháp đã qui định vào ”.
- “ Nay Đại Vương ! Nghĩ sao điều đó ?
 Một nông phu chẳng có quyền nào
 Nay lại trở nên thanh cao
 Nếu quả như vậy, không sao nghĩ bàn
 Đây thiết thực rõ ràng kết quả
 Hạnh Sa-môn diễn tả , phải không ? ”
39. - “ Bạch Thế Tôn ! Con tán đồng
 Đây Sa-Môn Quả chính trong ý này
 Nhưng tiện đây , kính mong Đại Giác
 Giảng giải thêm , quảng bác chánh chơn
 Vi diệu và thù thắng hơn
 Kết quả thiết thực hiện thời Sa-môn ”.
- “ Nay Đại Vương ! Bảo tồn chánh niệm !
 Hãy lắng nghe trọng điểm vấn đề
 Cõi trần phiền não nặng nề
 Vô minh triền phược mọi bề phủ vây
40. BỔNG xuất hiện bậc Thầy quảng đại
 Thế Gian Giải , Điều Ngự Trượng Phu

- Phật , Thế Tôn , Thiên Nhân Sư
 Chánh Đẳng Chánh Giác , đại từ uy linh
 Vô Thượng Sĩ hay Minh Hạnh Túc
 Bậc Thiện Thệ , Ứng Cúng , Như Lai
 Do sự chứng ngộ tự Ngài
 Rồi lại tuyên thuyết, hoàng khai Pháp mầu
 Thuyết Sơ Thiện rồi sau, Trung Thiện
 Thuyết Hậu Thiện , văn nghĩa đủ đầy
 Truyền dạy Phạm hạnh từ đây
 Pháp thân thanh tịnh, bậc Thầy Nhân Thiên
41. Có gia trưởng trong miền thôn ấp
 Hoặc một người giai cấp tiện dân
 Duyên lành nghe pháp thậm thâm
 Sinh lòng ngưỡng mộ , kiếm tâm chân như
 Tự suy nghĩ : Đòi như cát bụi
 Sống đầy đầy trói buộc não phiền
 Luân hồi sinh tử triền miên
 Đòi sống xuất thế lụy phiền tránh xa
 Ta nay phải xuất gia viên mãn
 Đòi xuất gia phóng khoáng hư không
 Cuộc sống thế gian chắt chùng
 Phạm hạnh thanh tịnh thật không dễ gìn ..
 Ý trưởng dưỡng đức tin vững chắc
 Cạo râu tóc , thân đắp ca-sa
 Biệt gia quyến , bỏ cửa nhà
 Ba y một bát , xuất gia tu hành .
42. Sống chế ngự , thực hành phạm hạnh
 Giữ oai nghi , tự tánh sáng lòa
 Giới bổn Pa-Tí-Móc-Kha (1)

(1) : Patimokkhasanvarasīla : Biệt biệt giải thoát thu thúc giới .

- Thọ trì nghiêm mật, tránh xa điều tà
 Thân, khẩu, ý từ hòa thanh tịnh
 Giới cụ túc, thức tỉnh nhiếp tâm
 Biết tri túc, giữ các căn
 Là Sa-môn hạnh, pháp đăng soi đường
43. Nay Đại Vương ! thế nào thuận thực
 Là Tỷ Kheo cụ túc giới điều ?
 Phải thấy nguy hiểm mọi chiều
 Lỗi làm nhỏ nhất triệt tiêu dần dần
 Bỏ trượng kiếm, sát sanh tránh hẳn
 Đại từ tâm, bình đẳng, nhẫn kham
 Có tâm hổ thẹn là Tàm
 Ghê sợ là Quý, không làm nghiệp sai
 Hành phạm hạnh, bản lai thanh tịnh
 Không trộm cướp, chẳng tính so đo
 Quyết không lấy của không cho
 Đó là giới hạnh, thước đo Giới điều .
44. Vị Tỷ Kheo mong điều giải thoát
 Không tà hạnh, dâm ác thấp hèn
 Không nói dối trá đũa chẹn
 Không nói hai lưỡi chê khen dối lòng
 Không lường gạt cũng không ly gián
 Sống hòa hợp giữa nạn rẽ chia
 Sống đời chân thật sớm khuya
 Tránh lời độc ác nọ kia lỗi lầm .
 Là giới hạnh trong tầm Giới Luật
 Vị Tỷ Kheo thuận thực thọ trì
45. Cả đến hạt giống, cỏ cây
 Cũng đều thấm nhuần đức dày Sa-Môn
 Chỉ ăn ngọc, sống tồn tri túc

- Không múa hát, trang sức, kịch ca
 Sống thanh đạm, tránh xa hoa
 Không dùng hương liệu, dầu thoa thơm nồng
 Lại cũng không giường nằm cao rộng
 Cũng không nhận thịt sống, bạc vàng
 Nô tỳ trai, gái - từ nan
 Đàn bà, con gái ; không màng lưu tâm
 Cừu, dê, heo, gia cầm, voi, ngựa
 Ruộng, đất, vườn, nhà cửa không cần
 Từ bỏ gian lận bằng cân
 Từ bỏ môi giới, không phân gian tham
 Không áp bức, không làm thương tổn
 Không câu thúc, vây khốn, cừu thù
 Đó là giới hạnh đặc thù
 Nằm trong Giới Luật chân tu giữ gìn .
46. Trong khi đó, hãy nhìn kẻ khác
 Bà-la-môn hoặc các Sa-môn
 Dù ăn tín thí cúng dường
 Vẫn còn làm hại thường thường cỏ cây
 Hạt từ rễ, hạt này từ đất
 Từ chiết cây, hạt thật sinh ra
 Tỷ Kheo chân chánh xuất gia
 Không hề làm hại cỏ hoa, cây trồng .
47. Các Sa-môn, số đông Phạm-chí
 Dù đã ăn tín thí cúng dường
 Vẫn còn cất chứa khôn lường
 Món ăn, đồ uống, vải, giường, ngựa xe
 Chứa hương liệu, hoa hòe - thụ hưởng
 Cốt sao mình sung sướng, hanh thông .
 Tỷ Kheo chân chánh thì không

Chẳng hề cất chứa, chất chồng nợ thêm
Là giới hạnh trong tâm Giới Luật
Vị Tỷ Kheo thuần thực thọ trì .

48. Sa-môn ngoại đạo các vì
Bà-la-môn nợ trí tri không tường
Không hổ thẹn, dương dương đắc chí
Dù đã ăn tín thí cúng dường
Vẫn còn sống rất phô trương
Múa hát, nhạc kịch, diễn tuồng thần tiên
Đấu bò đực, đấu chim cun cút
Đấu ngựa voi, vun vút đấu quyền
Diễn binh, dàn trận liên miên
Tụng chú, ngâm vịnh khắp miền trải qua
Vị chân chánh xuất gia không thể
Sống thanh tịnh, giới thể toàn chu
Đó là giới hạnh đặc thù
Nằm trong Giới Luật chân tu giữ gìn .
49. Các Sa-môn, bất minh Phạm-chí
Dù đã ăn tín thí cúng dường
Vẫn sống giải trí du dương
Những trò cờ bạc chủ trương ăn tiền
Cờ trên không, cờ trên mặt đất
Tám hình vuông hoặc đặt mười hình
Trò chơi quăng thẻ cho tinh
Chơi banh, đoán chữ đoán hình trên lưng
Đoán tư tưởng, trông chừng bắt chước
Theo điệu bộ sao được giống bằng
Súc sắc, kèn lá, chơi khăng
Những trò tiêu khiển họ hằng mê sa
Thú giải trí sa đà thụ hưởng

Mất thì giờ, ngắt ngưỡng ngày qua .
Giải trí tà vạy tránh xa ,
Giới Luật của bậc xuất gia phải gìn .

50. Các Sa-môn, bất minh Phạm-chí
Dù đã ăn tín thí cúng dường
Vẫn sống phè phỡn, cao lương
Giường cao, chăn ấm, trải giường bằng len
Mền lông thú, hai bên đỉnh ngọc
Tấm khảm quý che bọc đỉnh giường
Nệm bằng da của sơn dương
Ghế dài có gối chân, thường bằng da
Vị Tỷ Kheo xuất gia chân chánh
Không hưởng thụ lạc cảnh phù du
Đó là giới hạnh đặc thù
Nằm trong Giới Luật chân tu giữ gìn .
51. Các Sa-môn, bất minh Phạm-chí
Dù đã ăn tín thí cúng dường
Vẫn còn sống rất vô lương
Thường dùng mỹ phẩm, xông hương, thoa dầu
Đeo trang sức với đầu tóc giả
Gậy cầm tay với cả lọng, gươm
Phát trần, vải trắng viền cườm
Đám bóp, tắm, đập, soi gương cả ngày
Kem thoa mặt với đầy son phấn
Những kẻ này mê mẩn bướm hoa .
Chân chánh Tỷ Kheo xuất gia
Tránh xa trang sức, lượt là cũng không .
52. Các Sa-môn, số đông Phạm-chí
Dù đã ăn tín thí cúng dường
Vẫn nói vô ích, tầm thường

- Nói toàn những chuyện đế vương đông dài
 Chuyện ăn trộm, gái trai, binh lính
 Chuyện đại thần, bách tính, chiến tranh
 Những chuyện làng xóm, thị thành
 Đồ ăn, thức uống, xoay quanh vải, mừng
 Về quốc độ, anh hùng tiêu biểu
 Hoặc chuyện về hương liệu, hoa hương
 Hiện trạng thế giới, đại dương
 Câu chuyện tạp thoại, sự thường hay không
 Chân Tỳ Kheo thì không như thế
 Hạnh Sa-môn giới thể toàn chu
 Đó là giới hạnh đặc thù
 Nằm trong Giới Luật chân tu giữ gìn .
53. Các Sa-môn, bất minh Phạm-chí
 Dù đã ăn tín thí cúng dường
 Vẫn sống bàn luận tranh đương
 Như nói :“Người biết chuyện thường này không?
 Pháp và luật người thông không chứ ?
 Ta rất rành những thứ luật này .
 Người phạm tà kiến tội dày
 Ta thật chánh kiến, lời đây tương ứng
 Điều nói sau người từng nói trước
 Điều nói trước lại được nói sau
 Chủ kiến người bị phủ đầu
 Người bị thuyết bại, hãy cầu giải vây ”.
 Những kẻ này luận bày tranh chấp
 Quyết ăn thua cao thấp, gần xa
 Chân chánh Tỳ Kheo xuất gia
 Từ bỏ biện luận, tránh xa tranh tài .

54. Các Sa-môn, lợi tài Phạm-chí
 Dù đã ăn tín thí cúng dường
 Vẫn sống rất đáng coi thường
 Đứng làm môi giới đế vương, đại thần
 Đưa tin tức, thân gần Phạm-chí
 Sát-Đế-Ly , gia chủ gần xa
 Chân chánh Tỳ Kheo xuất gia
 Không làm môi giới nguy tà ô danh .
55. Các Sa-môn, lợi tranh Phạm-chí
 Dù đã ăn tín thí cúng dường
 Vẫn sống một cách bất lương
 Lừa đảo, siểm nịnh muôn đường đáng khinh
 Nói gợi ý , bắt minh cầu lợi
 Hoặc dèm pha cho tới phân ly
 Tư cách ấy chẳng ra gì
 Tỳ Kheo chân chánh nhu mì trực ngôn
 Với giới hạnh bảo tồn nghiêm cẩn
 Trong Giới Luật , tinh tấn thọ trì .
 Đời sống thanh tịnh ; trong khi
56. Sa-môn, Phạm-chí vô nghề bất lương
 Không hổ thẹn, dương dương đắc chí
 Dù đã ăn tín thí cúng dường
 Vẫn sống tà hạnh tầm thường
 Xem tướng, đoán mộng, phô trương biệt tài
 Phun hạt cải , tế khoai , tế lửa
 Tế thực tô , tế lúa , tế dầu
 Tế máu cho đến khoa cầu
 Cầu thần ban phước hoặc cầu quỷ ma
 Khoa xem mộng lẫn khoa địa lý
 Khoa thuốc độc cho chí khoa chim

Khoa đoán số mạng, cầu tìm
 Chiêm tướng, triệu tướng, khoa ngữ bản tên
 Khoa bò cạp hay tên khoa rắn
 Khoa chim quạ, chuột cắn ... những là
 Chân chánh Tỷ Kheo xuất gia
 Tránh xa ác hạnh ngục tà ô danh .

57. Các Sa-môn, lợi tranh Phạm-chí
 Dù đã ăn tín thí cúng dường
 Vẫn sống tà mạng vô lương
 Xem tướng hòn ngọc, kiếm gương, áo quần
 Tướng mũi tên, cây cung, võ khí
 Tướng đàn bà cho chí đàn ông
 Thiếu nam, thiếu nữ, nhi đồng
 Đầy tớ trai gái, tướng trong gia cầm
 Tướng voi, ngựa ; suu tâm tướng thú
 Tướng dê, cừu, chim cú, các kè
 Tướng trâu , cun cút , gậy que
 Bò đực, bò cái , lập lòe tướng ma
 Vị chân chánh xuất gia thì khác
 Có giới hạnh an lạc uy nghi
 Nằm trong Giới Luật thanh quy
 Tỷ Kheo chân chánh thọ trì tịnh thanh .

58. Các Sa-môn, lợi tranh Phạm-chí
 Dù đã ăn tín thí cúng dường
 Vẫn sống tà mạng như thường
 Đoán rằng : Vua sẽ kiên cường tấn công
 Vua ngoại bang thế cùng triệt thoái
 Vua bản xứ rồi lại thu quân
 Bên này thắng trận mấy lần
 Bên kia đại bại , thất thần rút lui .

Những kẻ này không nguôi hiểu động
 Cứ đoán mò , thực mộng chẳng sao !
 Chân chánh Tỷ Kheo thanh cao
 Tránh xa suy đoán ngục tà đua tranh .

59. Các Sa-môn, lợi tranh Phạm-chí
 Dù đã ăn tín thí cúng dường
 Vẫn sống chẳng được thiện lương
 Bằng những tà mạng, đủ phương thức tà
 Lòng ham muốn xa hoa hưởng thụ
 Nên tìm đủ mọi cách điều ngoa
 Tiên đoán sẽ có xảy ra
 Nguyệt thực, nhật thực hoặc là sao băng
 Đoán mặt trời , mặt trăng đi lệch
 Hoặc đi đúng, không chệch bầu trời
 Sẽ có lửa cháy các nơi
 Sẽ có động đất , sấm trời : Thiên cơ
 Các tinh tú sẽ mờ , sẽ sáng
 Hay lặn, mọc ; có nạn ngục, an
 Kết quả xảy trong không gian
 Những kẻ hiểu sự lan man đoán mò .
 Có giới hạnh, chẳng cho ác khởi
 Vị Tỷ Kheo Luật Giới làm đầu
 Không sống tà mạng lún sâu
60. Như các Phạm-chí, hoạt đầu Sa-môn
 Không hổ thẹn, dương dương đắc chí
 Dù đã ăn tín thí cúng dường
 Vẫn sống tà mạng bất lương
 Đoán mưa, đại hạn, bất tường xảy ra
 Sẽ được mùa hay là mùa mất
 Sẽ có bệnh hoặc gặp họa tai

- Các nghề như đếm ngón tay
 Kế toán, cộng số, làm theo thể tình
61. Hoặc sắp đặt ngày lành tháng tốt
 Để rước dâu, đón một rể hiền
 Hòa giải, chia rẽ, tiêu tiền
 Đòi nợ, bùa chú người liền rũi ro
 Dùng bùa chú làm cho cóng lười
 Để phá thai, cứng dưới quai hàm
 Khiến cho bị điếc, bị câm
 Hỏi gương soi, hỏi nữ nam phù đồng
 Thờ đại địa cầu mong có phước
 Thờ mặt trời để được quang huy
 Phun ra lửa, thỏa sân si
 Bùa chú, cầu nguyện Si-Ri thần tài .
62. Hoặc tà mạng dùng ngay tà thuật
 Để được yên, khỏi chuốc nạn tai
 Các điều đã hứa, làm sai
 Để được dương thịnh, trong nhà chớ che
 Tìm đất tốt, phước về nhà mới
 Lễ rửa miệng, ca ngợi hy sinh
 Làm cho mưa, xô trong mình
 Bài tiết nhớ bản, sạch tinh cả người
 Thoa dầu tai, soi người nhỏ mắt
 Làm thầy thuốc mô cắt bệnh nhân
 Chữa bệnh con nít xa gần
 Các loại cây rễ, lượng phân dùng bừa
 Chân Tỷ Kheo ngăn ngừa ác hạnh
 Y Giới Luật, thanh thân thọ trì .
63. – Nay Đại Vương ! hãy tường tri
 Vị Tỷ Kheo ấy uy nghi, vô cầu

- Được hộ trì nhờ vào Giới Luật
 Tâm kiên cương chẳng chút sợ gì
 Như Sát-Đế-Ly (1) một vì
 Làm lễ quán đảnh (2), trị vì giang san
 Đã hàng phục lân bang thù địch
 Không còn sợ đột kích biên phòng
 Tỷ Kheo chân chánh cũng không
 Sợ hãi tội lỗi, vì lòng thẳng ngay
 Giới Luật ấy đủ đầy, cao quý
 Hưởng lạc thọ, hoan hỷ nội tâm
64. – Nay Đại Vương ! Hãy lắng tâm
 Tỷ Kheo bảo hộ các căn thể nào ?
 Mắt thấy sắc nhưng nào giữ tướng
 Tướng chung, riêng chẳng nắm giữ gì
 Mắt không chế ngự tại chi
 Khiến bất thiện pháp ưu bi khởi vào
 Nên tham ái dăng trào đủ thứ
 Vị Tỷ Kheo chế ngự nguyên nhân
 Hộ trì tích cực nhãn căn
 Cũng như hộ trợ nhĩ căn cũng cần
 Tai nghe tiếng hay thân cảm xúc
 Mũi ngửi hương, nhận thức : Ý căn

(1) : Theo Bà-La-Môn, xã hội chia ra 4 giai cấp bất di bất dịch : Bà-la-môn (Brahmana -giai cấp đứng đầu giữ phần nghi lễ, tế tự), Sát-Đế-Ly (Khatiyà - giai cấp Vua chúa, quan quyền) ; Giai cấp Phệ-Xá (Vaisa - Thương gia) . Giai cấp cuối cùng bị áp chế, khinh rẻ nhất là Thủ-Đà-La hay Chiên-Đà-La (Candala) .

(2) : Theo tập tục Ấn-Độ xưa, khi chính thức tuyên cáo địa vị kế thừa của Thái Tử để chuẩn bị lên ngôi Vua, hoàng tộc lấy nước 4 biển rưới lên đỉnh (đảnh) đầu Thái-tử., Do đó Thái-tử cũng được gọi là “Quán đảnh vương tử”. Điều đó có ý rằng sau này vị vương tử có thể thống trị toàn bộ lãnh thổ và nhân dân trong bốn biển .

- Tỷ Kheo hộ trì các căn
 Nên hưởng lạc thọ , nội tâm sáng ngời
65. – Nay Đại Vương ! Thời thời tỉnh giác
 Giữ chánh niệm , an lạc tự tâm
 Tỷ Kheo đi, đứng, ngồi, nằm
 Đều giữ tỉnh giác , trong tâm biết liền
 Khi tới, lui ; biết mình lui, tới
 Khi nhìn quanh, biết bởi mình làm
 Hay khi co duỗi tay chân
 Mặc y, đi bát hay cần uống ăn
 Khi nhai, nuốt, nói năng : Tỉnh giác
 Đại, tiểu tiện, nhổ khạc : Biết mình
 Như vậy Tỷ Kheo tâm minh
 Chánh niệm tỉnh giác, an bình, thanh cao .
66. – “ Nay Đại Vương ! Thế nào biết đủ ?
 Hạnh Tri Túc luôn giữ chính tề
 Bằng lòng ba y để che
 Bình bát khát thực dễ bề cúng dâng
 Y và bát luôn gần bên cạnh
 Cũng như chim , đôi cánh luôn mang
 Đó là Tỷ Kheo giới toàn
 Giữ hạnh Biết Đủ, không màng nhiều hơn
67. Với Giới uẩn chánh chơn cao quý
 Với các căn nhiếp kỹ, hộ trì
 Chánh niệm tỉnh giác trí tri
 Thêm hạnh tri túc , còn gì quý hơn .
 Trang bị đủ những gì cao quý
 Vị ấy lựa vị trí lặng yên
 Như rừng tĩnh mịch , lâm viên
 Góc cây, khe núi hoặc liền tha ma

68. Thời ngộ thực đã qua , rửa bát
 Ngồi kiết già, an lạc, thẳng lưng
 An trú chánh niệm, lảng lảng
 Tham ái từ bỏ , thoát dần ái tham
 Bỏ sân hận , từ tâm thương xót
 Chúng hữu tình mỗi một cảnh riêng
 Từ bỏ hôn trầm, thụy miên
 Thoát ly khỏi chướng thụy miên, hôn trầm
 Giữ tịnh tâm , hướng về ánh sáng
 Cùng chánh niệm, tỉnh giác, tâm yên
 Gột rửa chúng , được an nhiên
 Từ bỏ trạo cử thì liền tịnh thân
 Hết nghi ngờ, phân vân lưỡng lự
 Gột rửa hết trạo cử , hôn trầm
 Gột rửa tham ái , hận sân
 Đối với thiện pháp , tinh cần hành theo .
69. – Nay Đại Vương ! Người nghèo mắc nợ
 Liền chọn nghề , không sợ khó khăn
 Nhờ sự nỗ lực , tinh cần
 Nghề nghiệp phát đạt, tự thân nên giàu
 Có tiền dư , nợ mau trả dứt
 Nuôi vợ con , quả thực thanh nhàn
 Người ấy nhờ vậy giàu sang
 Sung sướng hoan hỷ, hoàn toàn an nhiên.
70. – Nay Đại Vương ! Bệnh duyên người nợ
 Rất đau đớn , lại khó uống ăn
 Thể lực suy yếu dần dần
 Con bệnh trầm trọng hành thân đêm ngày
 Bỗng nhân duyên, gặp thầy gặp thuốc
 Dứt hẳn bệnh, ăn uống tiêu thông

- Thể lực khôi phục như mong
Hoan hỷ, sung sướng, sống trong an lành .
71. – Nay Đại Vương ! Một anh bị nhốt
Trong ngục tù, ngục tốt khảo tra
Đau đớn, sợ hãi tới đa
Cầu mong thoát khỏi tai qua, nạn lụi
Bỗng duyên vui, gặp ngài Chánh án
Xét vô tội, xóa án thả ngay
Tài sản không bị tổn hao
Thân vẫn khang kiện, ngục lao thoát rồi
Về lại nhà, bồi hồi nghĩ lại
Quá sung sướng, thanh thái hân hoan .
72. – Nay Đại Vương ! Một thời gian
Có người nô lệ của hàng chủ nhân
Không tự chủ, bản thân lệ thuộc
Mất tự do, ràng buộc khó khăn
Bỗng một hôm, vị chủ nhân
Đã tuyên bố trả tự do người này
Quá hoan hỷ, lòng đầy sung sướng
Người nô lệ tận hưởng niềm vui .
73. – Nay Đại Vương ! Có một người
Giàu, nhiều tài sản, là người lái buôn
Qua sa mạc mênh mông nguy hiểm
Thiếu lương thực, khan hiếm nước dùng
Sợ hãi trong bước đường cùng
Bỗng gặp ốc đảo, nước trong rất nhiều
Mấy hôm sau, lại điều may khác
Khỏi sa mạc, gần đến đầu làng
Vô sự, sung sướng, vui an
Khỏi sự nguy hiểm lòng hằng ước mơ .

74. – Nay Đại Vương ! Chính nhờ quán niệm
Vị Tỷ Kheo tự nghiệm, tự tri
Năm Triền Cái chưa xả ly
Như là món nợ, Bệnh hay Ngục đường
Như nô lệ, con đường sa mạc
Nay trả dứt hết các nợ nần
Khỏi cơn bệnh dữ hành thân
Ra khỏi sa mạc, thoát tầng ngục lao
Năm triền cái chùng nào chưa diệt
Vị Tỷ Kheo mãi miết tinh cần .
75. Chùng nào khi quán tự thân
Với năm triền cái đã cần xả ly
Do xả ly, tức thì hoan hỷ
Do hoan hỷ, tâm được khinh an
Lạc thọ sinh do khinh an
Đạt được như thế, tâm an định liền
Ly ác pháp, Tỷ Kheo ly dục
Chứng và trú vào mục Nhất Thiên
Trạng thái hỷ lạc tự tâm
Sinh do ly dục, với Tâm, Tứ chuyên
Đệ Nhất Thiên, Tỷ Kheo thâm nhuận
Như tấm ướt, sung mãn, tràn nhanh
Hỷ lạc do ly dục sanh
Với Tâm, với Tứ thâm quanh mọi thời .
76. – Nay Đại Vương ! Như người hầu tắm
Thật lão luyện, lo sắm sửa mau
Rắc bột tắm vào trong thau
Rồi dùng bột ấy nhồi vào nước trong
Nhào trộn ướt, nhưng không chảy giọt
* Cũng như vậy, với một Tỷ Kheo

Tắm nhuận, sũng ướt, thấm theo
Toàn thân không có chỗ nào còn khô
Cũng như thế , sanh do ly dục
Hỷ lạc cũng đắm suốt tâm đây .

– Nay Đại Vương ! Thật lành thay !
Nói về hạnh nguyện của thầy Tỷ Kheo
Sa-môn quả duyên theo thiết thực
Bậc xuất gia giới đức, giác chơn
Còn vi diệu , thù thắng hơn
Những quả thiết thực Sa-môn trước này .

77. – Nay Đại Vương ! Như đây, lại nữa
Vị Tỷ Kheo vào cửa định thiền
Diệt Tâm, diệt Tứ được yên
Thì chúng và trú vào Thiền thứ Hai
Một trạng thái ra ngoài Tâm, Tứ
Do Định sinh , nội tĩnh nhất tâm
Tỷ Kheo ấy đã thấm nhuận
Tắm ướt, sung mãn khắp thân của mình
Do Định sinh , tràn đầy hỷ lạc
Không chỗ nào hỷ lạc chẳng nhuận .

78. – Nay Đại Vương ! Tại cội nguồn
Có một hồ nước , nước tuông dâng đầy
Cả nam, bắc, đông, tây các chỗ
Không có lỗ thoát nước chảy ra
Suối nước mát lạnh phun ra
Làm cho đắm ướt, thấm qua dâng tràn
Thỉnh thoảng mưa , hồ càng tắm ướt
Không chỗ nào không được tràn dâng
Tỷ Kheo ấy đã thấm nhuận
Tắm ướt, sung mãn khắp thân của mình

Do Định sinh , tràn đầy hỷ lạc
Không chỗ nào hỷ lạc chẳng đầy .
– Nay Đại Vương ! Thật lành thay !
Nói về hạnh nguyện của thầy Tỷ Kheo
Sa-môn quả duyên theo, thiết thực
Bậc xuất gia giới đức, giác chơn
Còn vi diệu , thù thắng hơn
Những quả thiết thực Sa-môn trước này .

79. – Nay Đại Vương ! Như đây, lại nữa
Vị Tỷ Kheo vào cửa định thiền
Ly hỷ trú xả , nhất tâm
Chánh niệm tỉnh giác , thì thân cảm liền
Sự lạc thọ , thánh hiền gọi đủ
Là “ xả niệm lạc trú ” tâm chuyên
Chúng và an trú Tam Thiền
Tỷ Kheo đắm ướt, thấm nhuận tự thân
Sự lạc thọ , không cần có hỷ
Lạc thọ ấy thấm kỹ toàn thân
Không một chỗ nào trên thân
Mà Lạc thọ đó không phần thấm vô .

80. – Nay Đại Vương ! như hồ sen trắng
Cả sen hồng chen lẫn sen xanh
Những hoa sen ấy đều sanh
Từ trong hồ nước, lớn nhanh từng ngày
Nhưng chúng vẫn chưa ngoi khỏi nước
Từ gốc rễ đắm ướt tới đầu
Toàn thân gốc ngọn thấm sâu
Tỷ Kheo vị ấy thấm vào giống y
Với lạc thọ , không đi với hỷ
Đã thấm kỹ , sung mãn tràn đầy

- Nay Đại Vương ! Thật lạnh thay !
 Nói về hạnh nguyện của thầy Tỷ Kheo
 Sa-môn quả duyên theo, thiết thực
 Bạc xuất gia giới đức, giác chơn
 Còn vi diệu, thù thắng hơn
 Những quả thiết thực Sa-môn trước này .
81. – Nay Đại Vương ! Như đây, lại nữa
 Vị Tỷ Kheo vào cửa định thiền
 Xả lạc, xả khổ; tâm yên
 Diệt hỷ, ưu; cảm thọ - liền trước đây
 Chứng và trú vào Thiên Đệ Tứ
 Không khổ, lạc; không giữ niệm nào
 Thanh tịnh, an lạc tiêu dao
 Như Tỷ Kheo ấy thâm sâu, ướm đậm
 Được thấm nhuần với tâm thuần tịnh
 Và trong sáng, trong chính thân này .
82. – Nay Đại Vương ! Ví như đây
 Có người ngồi, lấy vải dày trắng tinh
 Khắp cả thân, đầu mình trùm cả
 Không chỗ nào mà gã không trùm
 Cũng vậy, Tỷ Kheo thâm nhuần
 Với Tâm Thuần Tịnh gọi nhuần khắp đây
- Nay Đại Vương ! Như vậy thiết thực
 Sa-môn Quả giới đức, giác chơn
 Vi diệu và thù thắng hơn
 Những Quả thiết thực Sa-môn trước này .
- 83+84. – Nay Đại Vương ! Như vậy thí dụ :
 Mong Đại Vương hãy thử nghĩ suy
 Có một hòn ngọc lưu ly

- Rất là quý giá, sánh bì bảo châu
 Rất sáng đẹp, không màu, trong suốt
 Có tám mặt, đã được khéo mài
 Chẳng trầy trụa, rục rờ thay !
 Lấp lánh chói lọi đêm ngày sáng trưng
 Các sợi giây xâu từng lần một
 Sợi màu vàng, sợi trắng, đỏ, xanh
 Một người đôi mắt tinh anh
 Nhìn vào hòn ngọc, thấy rành bảo châu
 Là báu vật chẳng đâu thấy có
 Các sợi giây vàng, đỏ, trắng, xanh
 Được xâu lần lượt khéo rành
 Thấy được màu sắc long lanh ngọc này .
- Vị Tỷ Kheo thẳng ngay, thuần tịnh
 Tâm định tĩnh, không nhiễm não phiền
 Nhu nhuyễn, vững chắc theo Thiền
 Bình thản như vậy, chẳng phiền chẳng ưu
 Vị Tỷ Khuru hướng ngay tâm tới
 Chánh Trí với Chánh Kiến như vậy
 Biết rằng : Thân của ta đây
 Chính là Sắc pháp, thân này do sanh
 Do bốn đại tác thành hoàn hảo
 Cha mẹ nuôi, cơm cháo, vô thường
 Biến hoại, đoạn tuyệt; đáng thương
 Phấn toái, hoại diệt. Nhưng nương thân này.
 Thức tánh ta bị giây trói buộc
 Trong thân ấy, lệ thuộc như vậy .
- Nay Đại Vương ! Thật lạnh thay !
 Nói về hạnh nguyện của thầy Tỷ Kheo
 Sa-môn quả duyên theo thiết thực

Bậc xuất gia giới đức, giác chơn
 Còn vi diệu, thù thắng hơn
 Những quả thiết thực Sa-môn trước này.

85+86. – Nay Đại Vương ! Như vậy thí dụ :

Một trại chủ cầm một cây lau
 Rút lau ra khỏi vỏ lau
 Rồi nghĩ : Đây vỏ, đây lau ; khác rồi
 Cây lau khác, vỏ thời khác đó
 Nhưng cây lau từ vỏ rút ra

Cũng như vỏ kiếm nạm ngà
 Rút ra thanh kiếm sáng lòe, quý thay !
 Thanh kiếm khác, vỏ này khác đó
 Nhưng cây kiếm từ vỏ rút ra

Hay như con rắn lột da
 Đây là con rắn, đây là vỏ da
 Vỏ da rắn không là con rắn
 Nhưng rắn từ vỏ rắn lột ra
 Đây những thí dụ thấy qua
 Cái này từ cái kia mà có đây.

Vị Tỷ Kheo thẳng ngay, thuần tịnh
 Tâm định tĩnh, không nhiễm, không phiền
 Nhu nhuyễn, vững chắc – theo Thiên
 Bình thản như vậy, chẳng phiền chẳng ưu

Vị Tỷ Khuru hướng tâm đến với
 Sự Hiện Hóa Thân mới khác với
 Do ý làm ra tức thời
 Tạo một thân khác từ nơi thân này
 Thân mới ấy cũng tày Sắc pháp
 Do ý sinh, đủ các căn phần

Mắt, tai, mũi, lưỡi, tay chân
 Toàn thân không thiếu một căn chi nào .
 – Nay Đại Vương ! như vậy thiết thực
 Sa-Môn Quả giới đức, giác chơn
 Vi diệu và thù thắng hơn
 Những quả thiết thực Sa-môn trước này.

87+88. – Nay Đại Vương ! Như vậy thí dụ :

Thợ gốm hay đệ tử người này
 Là người thợ rất khéo tay
 Đất sét nhồi nhuyễn, người này làm ra
 Đồ gia dụng tùy qua sở thích
 Hay thợ ngà thực đích lành nghề
 Khéo đẽo chạm với tay nghề
 Đồ ngà tùy thích mọi bề làm ra

Hay như là thợ vàng rất khéo
 Dùng vàng ròng tạo chế nữ trang
 Các loại trang sức bằng vàng
 Thật là tinh xảo, đẹp sang như vậy

Vị Tỷ Kheo thẳng ngay, thuần tịnh
 Tâm định tĩnh, không nhiễm, không phiền
 Nhu nhuyễn, vững chắc – theo thiên
 Bình thản như vậy, chẳng phiền chẳng ưu

Vị Tỷ Khuru hướng tâm đến với
 Các Thần Thông nhiều loại nhiệm màu
 Một thân hiện ra nhiều thân
 Nhiều thân thu lại một thân dễ dàng
 Hiện, biến hình, đi ngang qua vách
 Xuyên qua núi như cách hư không
 Độn thổ, trôi lên đất giồng

Đi được trên nước cũng không chìm nào
 Ngồi kiết già trên cao vọi vọi
 Bay trên không như loại chim bằng
 Với tay chạm mặt trời , trắng
 Có đại oai lực, oai thần uy linh
 Hoặc có thể tự mình bay tới
 Cõi Phạm Thiên vọi vọi nơi này .

– Nay Đại Vương ! Thật lành thay !
 Nói về hạnh nguyện của thầy Tỷ Kheo
 Sa-Môn Quả duyên theo, thiết thực
 Bạc xuất gia giới đức , giác chơn
 Vi diệu và thù thắng hơn
 Những Quả thiết thực Sa-môn trước này .

89+90. – Nay Đại Vương ! Như vậy thí dụ :
 Có một người chăm chú qua đàng
 Bỗng nghe tiếng trống rộn ràng
 Trống lớn, trống nhỏ, muôn ngàn âm thanh
 Tiếng xập xỏa , tiếng loa , tiếng kiểng
 Người ấy nghe và hiểu tận tường
 Âm thanh trầm bổng du dương
 Tiếng trong, tiếng đục , âm vương vấn hoài
 Vị Tỷ Kheo thẳng ngay, thuần tịnh
 Tâm định tĩnh, không nhiễm, không phiền
 Nhu nhuyễn, vững chắc – theo thiên
 Bình thản như vậy, chẳng phiền chẳng ưu
 Vị Tỷ Khuru hướng tâm đến với
 THIÊN NHĨ THÔNG , nghe tới muôn phần
 Với Tai thanh tịnh siêu nhân
 Vị ấy có thể nghe gần nghe xa
 Hai loại tiếng : người ta và loại

Tiếng chư Thiên các cõi nghe rày
 – Nay Đại Vương ! Thật lành thay !
 Nói về hạnh nguyện của thầy Tỷ Kheo
 Sa-Môn Quả duyên theo, thiết thực
 Bạc xuất gia giới đức , giác chơn
 Vi diệu và thù thắng hơn
 Những Quả thiết thực Sa-môn trước này

91+92. – Nay Đại Vương ! Như vậy thí dụ :
 Có một người thiếu nữ , hay là
 Thanh niên, đàn ông, đàn bà
 Tính ưa trang sức, nhìn vào trong gương
 Thật sáng trưng , hay trong chậu nước
 Thấy mặt mình, biết được thế này :
 Có tỳ vết thì biết ngay
 Nếu không tỳ vết , mặt mày sạch thay .
 Vị Tỷ Kheo thẳng ngay, thuần tịnh
 Tâm định tĩnh, không nhiễm não phiền
 Nhu nhuyễn, vững chắc – theo thiên
 Bình thản như vậy, chẳng phiền chẳng ưu
 Vị Tỷ Khuru hướng tâm đến với
 THA TÂM THÔNG , dẫn tới biết ngay
 Tâm của người khác hằng ngày
 Tâm tham cũng biết, không tham biết liền
 Tâm nổi Sân , biết liền sân hận
 Tâm không sân không hận cũng tường
 Tâm Si hay không Si thường
 Chuyên chú, tán loạn biết dường tự tâm
 Đại hành tâm , biết là như vậy
 Hoặc không phải là đại hành tâm
 Tâm vô thượng , biết rõ ràng

Tâm chưa vô thượng lại càng biết thông
 Tâm thiên định hay không thiên định
 Tâm giải thoát hay dính buộc ràng
 Vị ấy đều biết rõ ràng
 Tâm của người khác ; cả hàng trí , ngu .

93+94. – Nay Đại Vương ! Ví như một gã

Từ làng mình đi quá làng bên
 Từ làng bên lại đi lên
 Đến một làng khác rồi bèn trở lui
 Về làng mình, bùi ngùi nhớ lại
 Cuộc hành trình đã trải đi qua
 Đến làng bên, gặp người ta
 Đủ cả lớn bé , người già, trẻ con
 Tại nơi ấy , ta còn kỷ niệm
 Ngồi nơi nào, chuyện phiếm ra sao

Rời làng ấy , ta lại vào
 Một làng khác nữa, biết bao chuyện còn
 Gặp người lớn, trẻ con thôn ấp
 Nói chuyện gì , cao thấp , đứng ngồi
 Trở về làng cũ của tôi
 Lại rất nhiều chuyện nổi trôi hằng ngày .

– Vị Tỷ Kheo thẳng ngay, thuần tịnh
 Tâm định tĩnh, không nhiễm não phiền
 Nhu nhuyến, vững chắc – theo thiên
 Bình thản như vậy, chẳng phiền chẳng ưu .
 Vị Tỷ Khru hướng tâm đến với
 TỨC MẠNG THÔNG , nhớ tới nhiều đời
 Quá khứ với một , hai đời
 Năm chục , ba bốn trăm đời đã qua
 Một ngàn đời hay là hơn nữa

Một trăm ngàn đời thuở lâu xa
 Hoại kiếp, thành kiếp trải qua
 Vị ấy nhớ lại như là mới đây .

Tại nơi ấy , tên này ta có
 Thuộc giai cấp, giòng họ thế này
 Uống , ăn , thọ khổ, lạc rày
 Tuổi thọ như thế , chết ngày ra sao
 Ta tái sinh , nhằm vào làng đó
 Có tên tuổi, giòng họ thế nào
 Cứ thế , nhớ lại biết bao
 Tiền kiếp, tái kiếp không sao đếm rồi
 Vị Tỷ Kheo nhờ nơi không vọng
 Nhớ đến nhiều đời sống an bài .

– Nay Đại Vương ! Thật lành thay !
 Nói về hạnh nguyện của thầy Tỷ Kheo
 Sa-Môn Quả duyên theo, thiết thực
 Bạc xuất gia giới đức , giác chơn
 Vi diệu và thù thắng hơn
 Những Quả thiết thực Sa-môn trước này

95+96. – Nay Đại Vương ! Như vậy thí dụ :

Một tòa lâu có đủ kiêu phù
 Lâu này ở giữa ngã tư
 Một người mắt sáng đến từ phương xa
 Lên thượng đài , anh ta thấy rõ
 Người ra vào các ngõ bốn phương
 Nhiều người qua lại trên đường
 Leo lên đài thượng hay dừng ngã tư
 Những người khác đến từ nhiều hướng
 Đi giữa đường hoặc đứng nhìn chơi
 Chỉ bằng đôi mắt sáng ngời

Người ấy thấy rõ mọi người dễ thay
 Vị Tỷ Kheo thẳng ngay, thuần tịnh
 Tâm định tĩnh, không nhiễm não phiền
 Nhu nhuyễn, vững chắc – theo thiên
 Bình thản như vậy, chẳng phiền chẳng ưu

 Vị Tỷ Khuru hướng tâm đến với
 THIÊN NHÃN THÔNG , dẫn tới tuệ minh
 Xét về sinh tử chúng sinh
 Thiên nhân thuần tịnh siêu nhân, thấy liền
 Vị ấy biết mỗi giềng Nghiệp quả
 Người hạ liệt , kẻ cả giàu sang
 Người đẹp đẽ , kẻ thô hèn
 Đều do hạnh nghiệp trắng đen họ làm

 Gieo ác hạnh về thân, khẩu, ý
 Hoặc phi báng các vị Thánh Hiền
 Người này thân hoại, tận duyên
 Do nghiệp tà kiến , đọa liền súc sinh
 Các cõi dữ , như sinh địa ngục
 Hoặc đọa xứ , thẳng thúc nạn tai .

 Còn bậc hiền giả , những ai
 Làm những thiện hạnh ý và lời , thân
 Không phi báng Hiền nhân, Thánh hiền
 Tạo nghiệp lành, chánh kiến vô cùng
 Sau khi thân hoại mạng chung
 Được sinh thiện thú, nhân trung, cõi trời
 Do thiên nhân , biết đời sống chết
 Người hạ liệt hay kẻ giàu sang
 Người đẹp đẽ , kẻ thô hèn
 Người này bất hạnh, kẻ bèn gặp may
 Do hạnh nghiệp kẻ này hành động

Có kết quả chẳng giống nhau này .
 – Nay Đại Vương ! Thật lành thay !
 Nói về hạnh nguyện của thầy Tỷ Kheo
 Sa-Môn Quả duyên theo, thiết thực
 Bậc xuất gia giới đức , giác chơn
 Vi diệu và thù thắng hơn
 Những Quả thiết thực Sa-môn trước này
 97+98. – Nay Đại Vương ! Như vậy thí dụ :
 Dãy núi lớn đầy đủ nước trong
 Không cấu nhiễm , sạch trắng bong
 Một người mắt sáng sẽ trông rõ đồ
 Những hòn sạn , con sò , hòn đá
 Những con hến , đàn cá tung tăng
 Trong tâm vị ấy nghĩ rằng
 Nhờ mắt sáng thấy vô ngàn điều hay .
 Vị Tỷ Kheo thẳng ngay, thuần tịnh
 Tâm định tĩnh, không nhiễm não phiền
 Nhu nhuyễn, vững chắc – theo thiên
 Bình thản như vậy, chẳng phiền chẳng ưu

 Vị Tỷ Khuru hướng tâm đến với
 LẬU TẬN THÔNG , dẫn tới biết rành
 Lậu Tận Trí , biết ngọn ngành
 Đây là sự Khổ , nguyên nhân đưa vào
 Đây Khổ Diệt , đường nào diệt khổ
 Biết như thật lậu-hoặc loại này
 Nguyên nhân lậu-hoặc là đây
 Diệt trừ lậu-hoặc , biết ngay con đường

 Nhờ hiểu biết , tận tường nhận thức
 Tâm vị ấy rất mực sáng trong

Dục-lậu , hữu-lậu thoát xong
Thoát vô-minh-lậu , khỏi vòng trói trăn
Liên hiểu rõ : Tự thân giải thoát
Sanh đã tận , phạm hạnh đã thành
Việc cần làm , đã thực hành
Sau đời hiện tại , Vô sanh hiển bày .

– Nay Đại Vương ! Như vậy thiết thực
Sa-Môn Quả giới đức , giác chơn
Vi diệu và thù thắng hơn
Những Quả thiết thực Sa-môn trước này
Không có một Quả nào thượng đẳng
Vi diệu hơn , thù thắng tốt cùng
Đó là Hạnh của Sa-Môn
Đạt Sa-Môn Quả tối tôn nhiệm màu ”.

99. Vừa nghe xong Pháp sâu tối thượng
A-Xà-Thế quy ngưỡng Thế Tôn
– “ Bạch Thế Tôn ! Vi diệu thay !
Như người dựng vật lăn quay ngã nằm
Chỉ hướng kẻ sai lầm lạc lối
Đem đèn sáng vào tối như bung
Để ai có mắt mở bừng
Có thể thấy được sáng trưng sắc màu
Cũng như thế , nhiệm màu Chánh Pháp
Được Thế Tôn giải đáp, trình bày
Con xin quy ngưỡng từ nay
Quy y Đại Giác , nương ngay Pháp màu
Quy y Tăng , thanh cao đức cả
Nối tiếp nhau hoàng hóa Pháp môn
Mong Thế Tôn nhận cho con
Được làm đệ tử , vun tròn thiện duyên

Xin phát nguyện vẹn tuyền ngưỡng phục
Kể từ nay đến lúc mạng chung

– Bạch Thế Tôn ! Thật bất dung
Vì ngu , bất thiện, muôn trùng vô minh
Giết phụ vương , đoạn tình cốt nhục
Đoạt ngai vàng, chẳng chút tình thương
Phụ hoàng là vị Minh Vương
Thiện Nam chân chánh, cúng dường Trúc Lâm .
Trước Tam Bảo , thành tâm Sám Hối
Xin phát lồ đại tội của con
Xin Thế Tôn chứng cho con
Để không làm lỗi tội còn tương lai ”.

100. – “ Nay Đại Vương ! Như Lai nói thẳng
Tội Đại Vương sâu nặng vô cùng
Ngũ nghịch đại tội bất dung
Mà Ngài phạm phải một trong năm điều
Giết cha mình , làm điều cực ác
Đoạt vương quyền , khuynh loát triều ca
Nhưng nay Đại Vương nhận ra
Đại tội bất hiếu , để mà thành tâm
Cầu Sám hối đúng tầm pháp Thánh
Đem hết lòng quy chánh cải tà
Như Lai chứng minh điều mà
Đại Vương sám hối giết cha tội này.
Trong pháp Thánh, ai rày thấy tội
Thú tội đúng , ngăn lỗi tương lai .
Mong Đại Vương hãy nhớ hoài
Thành bậc Minh Chúa đức tài, thương dân ”.

101. Nghe nói vậy , vô ngần hoan hỷ
 A-Cha-Tá-Sát-Tú Đại Vương
 Tán thán lời dạy tinh tường
 Bạch rằng : “ Con phải cáo từ Thế Tôn
 Việc triều chính đang còn rất bận
 Bậc Quân Vương nghiêm cẩn chu toàn ”.

– “ Này Đại Vương ! Hãy vui an
 Hãy làm phận sự dờ dang đang làm ”.

Lúc bấy giờ , vua A-Xà Thế
 Rất hoan hỷ , đánh lễ Thế Tôn
 Nghiêm thân hữu nhiễu (1) một vòng
 Đoạn vua từ biệt , tâm trong đạo tình .

102. Đức Thế Tôn nghiêm minh chỉ dạy
 Cho chư Tăng : “ Tội ấy vua làm
 Hối hận dày xéo âm thầm
 Đã gây đại tội giam cầm Vua cha
 Rồi sát hại chẳng tha Vương phụ
 Dù sám hối , chưa đủ tội tiêu .
 Nếu Vua không có làm điều
 Ngũ nghịch đại tội , thì chiêu ân lành
 Tu-Đà-Hoàn Nhập Lưu quả mãn
 Đã chứng được Pháp nhãn tròn đầy
 Ngay tại chỗ ngồi nơi đây .
 Nhưng thật đáng tiếc , quẩn xoay luân hồi .

* * *

(1) : Theo phong tục Ấn Độ xưa, khi từ giã bậc đáng kính trọng, người ta chấp tay đi quanh vị ấy ba vòng theo hướng tay mặt .

Nghe Thế Tôn những lời dạy bảo
 Chư Tỷ Kheo “ y giáo phụng hành ”
 Hoan hỷ tín thọ tâm thành
 Kinh Sa-Môn Quả , pháp lành truyền lưu .

Nam Mô Bốn Sư Thích Ca Mâu Ni Phật (3 L)

*

* *

(Chấm dứt Kinh SA-MÔN QUẢ – Sàmannaphalasutta)

“ *Ye dhammà hetuppabhavà
Tesam hetum Tathàgato
Àha tesan ca yo nirodho
Evam vàdì Mahà Samano* ”.

“ *Vạn pháp tùng duyên sinh
Diệt tùng nhân duyên diệt
Ngã Phật Đại Sa Môn
Thường tác như thị thuyết* ”.

‘ *Vạn pháp theo nhân duyên sinh* ’
‘ *Theo nhân duyên diệt* ’ – *định ninh điều này.*
Bậc Đại Sa Môn Như Lai
Thường dạy như vậy ; chính Thầy của tôi .

* *Chú thích xuất xứ về bài kệ này :*

Bài kệ do Tôn-giả Thánh Tăng A-La-Hán ASAJI (A-Xà-Chí), vị trẻ tuổi nhất trong năm vị nhóm Kiều-Trần-Như, bạn đồng tu và cũng là năm đệ tử đầu tiên của Đức Phật đọc lên cho Ngài Xá-Lợi-Phất khi được hỏi trong lúc Tôn-giả đang thường lệ khát thực tại Thành Vương Xá .

(Xem tiếp trang sau)

Nguyên thời bấy giờ, Ngài Xá-Lợi-Phất (Sariputta) cùng với người bạn thân Mục-Kiền-Liên (Moggalanna) là hai thanh niên Bà-La-Môn rất nổi tiếng đương thời vì sức học uyên thâm, tinh thông Tam Vệ-Đà .Nhưng cả hai vẫn chưa thỏa mãn với những gì Tam Vệ-Đà chuyển tải, nên ước hẹn với nhau: Ai tìm được vị Đạo Sư khả kính có thể giải hết những nghi ngờ trong các học thuyết cổ kim, thì phải báo với người kia để cùng qui ngưỡng tu tập .

Khi lần đầu tiên thấy vị Sa-Môn nghiêm tịnh, thần thái an nhiên tự tại đang thứ đệ khát thực tại Thành Vương-Xá Ngài Xá-Lợi-Phất bỗng sinh lòng kính mộ, muốn thưa hỏi về đường lối tu hành của Tôn-giả, nhưng tôn trọng vì Tôn-giả đang khát thực, nên Ngài cung kính đi theo sau . Khi thấy vật thực đã đủ, Tôn-giả Asaji tìm một gốc cây, ngồi xuống thọ thực. Sau khi dùng xong, Ngài Xá-Lợi-Phất đã thi lễ và đặt câu hỏi với Tôn-giả : Ai là Thầy của Ngài, và vị ấy đã dạy như thế nào ?

Tôn-giả Asaji đã đọc lên bài kệ cô đọng và hàm súc ấy . Vừa nghe xong, Ngài Xá-Lợi-Phất vô cùng hoan hỷ hoát nhiên đại ngộ . Ngài cáo từ sau khi hỏi nơi trụ xứ của Đức Phật, rồi vội vàng đi tìm Ngài Mục Kiền Liên, đọc lại nguyên văn bài kệ ấy . Ngài Mục-Kiền-Liên khi nghe xong, lập tức đắc Tu-đà-hoàn quả . Cả hai cùng đi đến Trúc Lâm Tinh-Xá (Veluvanavihàra) đánh lễ Phật và cầu xin xuất gia trong Giáo Pháp của Đấng Thế Tôn. Sau khi cả hai lần lượt đắc Thánh quả A-La-Hán, Đức Phật tuyên bố hai Ngài là Hai Đại Đệ Tử của Phật : Ngài Xá-Lợi-Phất là Đệ nhất Trí Tuệ và Ngài Mục-Kiền-Liên là Đệ nhất Thần Thông .

